

Οι διεθνείς εξελίξεις δείχνουν τον δρόμο και για τη Θεσσαλία

3 Απριλίου 2022, 11:58

(Κώστας Γιαννακός – Κώστας Γκούμας – Τάσος Μπαρμπούτης)*

Οι έντονες γεωπολιτικές αναταραχές της τελευταίας περιόδου, με αποκορύφωμα τον πόλεμο στην Ουκρανία, δημιούργησαν στην χώρα μας ένα νέο τοπίο σε ότι αφορά τον ενεργειακό τομέα, την διατροφική ασφάλεια και τις προοπτικές της εθνικής οικονομίας γενικότερα.

Όλοι πλέον επανεξετάζουν τις πολιτικές τους και σχεδιάζουν για την «επόμενη μέρα» στις συνθήκες της νέας κρίσης, που αναμένεται να έχει διάρκεια, ένταση και αβεβαιότητες ακόμη μεγαλύτερες από τις σημερινές.

Μεταφέροντας αυτούς τους προβληματισμούς στην Θεσσαλία, διαπιστώνουμε ότι όλες οι παράμετροι που συνθέτουν το μείζον υδατικό της πρόβλημα καθίστανται επίκαιρες όσο ποτέ άλλοτε.

Πρώτη παρατήρηση λοιπόν είναι πως επιβάλλεται, όλοι εκείνοι που διαχειρίζονται το μέλλον της Θεσσαλίας, να εγκαταλείψουν τις άγονες πολιτικές αντιπαλότητες και την απαράδεκτη αποστασιοποίησή τους από αναγκαίες και επείγουσες αποφάσεις.

Μία από τις βασικές παραμέτρους του υδατικού ζητήματος, ίσως η πιο επίκαιρη, είναι η παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ στα ορεινά της Δυτικής Θεσσαλίας, με την υδροηλεκτρική αξιοποίηση των υδάτων του Άνω Αχελώου και μάλιστα σε συνθήκες ιδανικές.

Είναι γνωστό ότι, στα πλαίσια της πολιτικής απολιγνιτοποίησης, οι ενεργειακοί σχεδιασμοί των κυβερνήσεων Αλ. Τσίπρα και Κυρ. Μητσοτάκη (ΕΣΕΚ 2018 και 2020 αντίστοιχα) προέβλεπαν ως καύσιμο «γέφυρα» το φυσικό αέριο (ΦΑ), ενώ ταυτόχρονα αμφότεροι είχαν εξοβελίσει πλήρως την υδροηλεκτρική ενέργεια (ΥΗΕ), προσφέροντας, όπως

αποδείχθηκε, απλόχερα περιθώρια ασύδοτης κερδοφορίας στα γνωστά ενεργειακά ολιγοπώλια της χώρας μας.

Τώρα πλέον που το ΦΑ τίθεται εκ των πραγμάτων στο περιθώριο της Ευρωπαϊκής πολιτικής, είναι σκόπιμο να αλλάξουν προσέγγιση, επανεξετάζοντας την επέκτασή της ΥΗΕ στο ενεργειακό σύστημα.

Συνεπώς, για τα έργα Αχελώου οφείλουν να καθορίσουν άμεσα, με αποφάσεις της Βουλής, το ύψος των αποζημιώσεων των κατοίκων της Μεσοχώρας, επιταχύνοντας με τον τρόπο αυτό τις διαδικασίες λειτουργίας του πολύτιμου αυτού ΥΗ έργου και παράλληλα να επιλέξουν, χωρίς άλλη καθυστέρηση, τον ενεργειακό εταίρο του έργου

της Συκιάς, ώστε να δρομολογηθεί ο επανασχεδιασμός και αυτής της ενεργειακής μονάδας. Ειδικά για τα νερά του ταμιευτήρα Συκιάς επιβάλλεται η οριστικοποίηση της επιλογής παραγωγής ενέργειας ΚΑΙ προς την κατεύθυνση του Μουζακίου, αξιοποιώντας έτσι την δυνατότητα, μέσω του συστήματος άντλησης – ταμίευσης, για ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ της ενέργειας, ένα θέμα που πλέον αποκτά κρίσιμη σημασία στην χώρα μας.

Και δεν θα μπορούσαμε να αφήσουμε ασχολίαστες τις σπασμωδικές κινήσεις που βλέπουμε σήμερα να γίνονται, είτε για αποθήκευση ενεργειακών αποθεμάτων, είτε για συμπράξεις σε παραγωγή ενέργειας από πυρηνικούς σταθμούς (!) στη Βουλγαρία (δες πρόσφατη συνέντευξη του Βούλγαρου πρωθυπουργού στην ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ), ενώ συνεχίζουν να αγνοούν την ΥΗΕ και τις προτάσεις πολλών επιστημόνων και φορέων (τοπικά και πανελλαδικά) που ζητούν την ολοκλήρωση και ένταξη στο σύστημα των, ημιτελών έως σήμερα, ΥΗ έργων στον Αχελώο....

Αποδείχθηκε τελικά ότι η, οπωσδήποτε δύσκολη, ισορροπία ανάμεσα στις παραμέτρους της περιβαλλοντικής προστασίας, της ενεργειακής ασφάλειας και των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας με κοινωνική ευαισθησία, ΔΕΝ είναι δυνατόν να επιτευχθεί με λογικές που απομονώνουν (η/και υπερεκτιμούν μονομερώς) την μία από αυτές τις παραμέτρους, περιορίζοντας στην πράξη τις επιλογές που τους προσφέρονται.

Αυτό ακριβώς συνέβη στα έργα ΥΗ ενέργειας με τις εμμονικές ιδεοληψίες του ΣΥΡΙΖΑ, με την «οικοτρομοκρατία» ανεύθυνων ψευτοοικολόγων και με τις ανεπίτρεπτες ταλαντεύσεις του Κυρ. Μητσοτάκη, που σπατάλησε σχεδόν τρία χρόνια, χωρίς να έχει ακόμη δρομολογήσει την επανεκκίνηση των έργων Αχελώου, παρα τις προσωπικές του δεσμεύσεις.

Ούτε καν στην υποχρέωση για αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Υδάτων (ΣΔΛΑΠ) Θεσσαλίας δεν ανταποκρίθηκε, αφού έως και σήμερα οι υπουργοί του δεν υπέγραψαν την σχετική σύμβαση με τους μελετητές !

Ας φροντίσουν τουλάχιστον, στον λίγο χρόνο που απομένει έως τις εκλογές, να φέρουν το θέμα αυτό στη Βουλή, να μιλήσουν όλοι με καθαρό λόγο (και όχι με «ευχές» όπως κάνουν σήμερα οι βουλευτές και οι προσκείμενοι στη ΝΔ αυτοδιοικητικοί), να οριστικοποιήσουν την απόφαση για ολοκλήρωση του ταμιευτήρα Συκιάς και της σήραγγας μεταφοράς και να «κόψουν» οριστικά τις προσδοκίες του ΣΥΡΙΖΑ για κατεδάφιση των έργων.

Υπενθυμίζουμε ότι, με αποφάσεις υπουργών επί κυβερνήσεως ΣΥΡΙΖΑ, επιτεύχθηκε πλήρως (σε διοικητικό επίπεδο) η εξαίρεση των έργων Αχελώου από οποιονδήποτε μελλοντικό σχεδιασμό και για όλες τις πιθανές χρήσεις τους (ενέργεια, αρδεύσεις, αποθέματα για αντιμετώπιση της ξηρασίας, οικολογική αποκατάσταση υπόγειων υδροφορέων κλπ.).

Παρέμεινε όμως μετέωρο το βήμα της κατεδάφισης των «Φαραωνικών» και «παράνομων» (όπως τα αποκαλούν) έργων, που αντικειμενικά αποτελεί την μόνη επιλογή που είναι

συμβατή με τις έως τώρα ενέργειες τους, κάτι όμως που δεν έχουν το θάρρος να ομολογήσουν.

Με άλλα λόγια ο ΣΥΡΙΖΑ εγκλωβίστηκε για μια ακόμη φορά σε μια αδιέξοδη ρητορική, όπως είχε συμβεί και παλαιότερα, με το ίδιο ακριβώς διακύβευμα (κατεδάφιση), με το έργο Μεσοχώρας, για το οποίο μετά το 2017 υποχρεώθηκαν σε αλλαγή πορείας 180 μοιρών!

Βεβαίως το υδατικό ζήτημα της Θεσσαλίας δεν περιορίζεται μόνο στην ενεργειακή του διάσταση. Με τον πόλεμο της Ουκρανίας ο διατροφικός τομέας αποκτά άλλη βαρύτητα για τη χώρα μας και η Θεσσαλία βρίσκεται πλέον στο επίκεντρο του προβληματισμού, με τις διεξόδους που προσφέρει.

Όμως, για να υπάρχει η στοιχειώδης ασφάλεια στους νέους σχεδιασμούς, δεν θα πρέπει να αγνοείται η απειλή ξηρασίας, η οποία σε συνθήκες κλιματικής κρίσης αναμένεται να εμφανίζεται πιο έντονα και πιο συχνά.

Συνεπώς τα αποθέματα νερού είτε μέσω του ημιτελούς ταμιευτήρα Συκιάς (επί του Αχελώου), είτε με έργα, αξιόλογου όγκου ταμιεύσεις, στο Υδατικό Διαμέρισμα Θεσσαλίας (Σκοπιά, Μουζάκι, Πύλη, Νεοχώρι, Ελασσόνα ή/και άλλα μικρότερα), είναι άκρως αναγκαία και πλέον δεν υπάρχουν περιθώρια για θεωρητικές αναλύσεις και περισσότερο χάσιμο χρόνου.

Και αν πάψουν επιτέλους όλες οι κυβερνήσεις να συναγωνίζονται η μία την άλλη ποιος έκανε περισσότερα φράγματα και αρδευτικά δίκτυα (δες εδώ {1} τους σχετικούς συνδέσμους) και να αντιμετωπίζουν, επιπόλαια και ευκαιριακά, την επίλυση του υδατικού προβλήματος της Θεσσαλίας

σαν ένα «άθροισμα» έργων, ατάκτως επιλεγμένων, συχνά με τυχαίες ή/και πελατειακού τύπου αποφάσεις.

Ένα ολοκληρωμένο master plan που θα καθορίζει στόχους και προτεραιότητες, αφενός για τα έργα εξοικονόμησης νερού (δίκτυα μεταφοράς, διανομής και σύγχρονα αρδευτικά συστήματα), αφετέρου για τους ταμιευτήρες που προαναφέραμε, επιβάλλεται να εκπονηθεί άμεσα και να αποτελέσει γνώμονα πολιτικών και χρηματοδοτικών επιλογών για τα επόμενα 20 – 30 χρόνια. Πρόκειται για κάτι που οφείλουμε στις επόμενες γενιές.

Μόνο έτσι θα μπορέσουμε να οδηγηθούμε αποτελεσματικά στην υποκατάσταση του υπόγειου νερού – που σήμερα αντλείται από μεγάλο αριθμό γεωτρήσεων από τα μόνιμα αποθέματα (οικολογική καταστροφή) – με επιφανειακό νερό ταμιευτήρων.

Μόνο έτσι θα καταφέρουμε να «επιστρέψουμε» στους υπόγειους υδροφορείς (όπως ορίζεται από το ΣΔΛΑΠ) τα 3 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα νερού που «κλέψαμε» από τα οικολογικά τους αποθέματα όλα αυτά τα χρόνια.

Μόνο έτσι θα προστατεύσουμε τα ποτάμια οικοσυστήματα που καταπονούνται μέχρι ... «θανάτου» κάθε καλοκαίρι.

Μόνο έτσι θα προσφέρουμε προοπτική στους νεότερους αγρότες να παραμείνουν στον τόπο τους και να μην βλέπουν με πόνο την γη τους να μετατρέπεται σε φωτοβολταϊκά πάρκα παραγωγήςκέρδους για ευκαιριακούς «επενδυτές».

Να λοιπόν πως θα πρέπει να κινηθεί, έστω και τώρα, η σημερινή κυβέρνηση, ώστε να καλύψει το έλλειμμα πολιτικής που την διέκρινε κατά την τρέχουσα τριετία, να «κερδίσει» πολύτιμο έδαφος για το καλό του τόπου και να παραδώσει το υδατικό πρόβλημα στην επόμενη κυβέρνηση, όχι άλυτο και «εκκρεμές» όπως η ίδια το παρέλαβε από την προηγούμενη, αλλά δρομολογημένο και θωρακισμένο με τις αναγκαίες αποφάσεις και επιλογές.

Γνωρίζουμε πως οι κριτικές μας τοποθετήσεις συχνά ενοχλούν τα κόμματα εξουσίας (και όχι μόνο).

Είναι μάλιστα χαρακτηριστικό ότι στο αίτημα που υπέβαλλε η Ε.Δ.Υ.ΘΕ προς την κοινοβουλευτική ομάδα της ΝΔ για συνάντηση και παρουσίαση των διεκδικήσεων μας, η απάντησή τους (αρμόδιος ο Γενικός Γραμματέας της ΚΟ, βουλευτής κ. Ι. Μπούγας) ήταν αρνητική !

Το ίδιο επιδιώξαμε με την κοινοβουλευτική ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ, παρόλα αυτά, έως σήμερα, το αίτημα που υποβλήθηκε δεν έχει γίνει αποδεκτό.

Και όμως, εμείς συνεχίζουμε να πιστεύουμε ότι στις κρίσιμες αυτές στιγμές απαιτείται διάλογος και αποφασιστικότητα στις επιλογές.

Ας το ξανασκεφθούμε λοιπόν....

*Γιαννακός Κώστας, γεωπόνος, πρόεδρος Γεωπονικού Συλλόγου Λάρισας,

*Γκούμας Κώστας, γεωπόνος, πρ. Δ/ντής Εγγείων Βελτιώσεων, πρ. πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/Κεντρικής Ελλάδας, μέλος Ε.Δ.Υ.ΘΕ,

*Μπαρμπούτης Τάσος, πολιτικός μηχανικός, μέλος ΔΣ ΕΘΕΜ, πρ. γραμματέας ΤΕΕ/ΚΔΘ, μέλος Ε.Δ.Υ.ΘΕ

{1} «Λιμνάζουν Αχελώος και μικρότερα φράγματα» – ΣΥΖΗΤΗΘΗΚΕ ΕΠΙΚΑΙΡΗ ΕΡΩΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΝΑΣ ΒΑΓΕΝΑ :

<https://www.eleftheria.gr/%CE%BB%CE%AC%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%B1/item/311349.html>

Καραγιάννης – Λύνουμε μία εκκρεμότητα δεκαετιών στη Θεσσαλία με το Φράγμα του Ενιπέα:

<https://www.iefimerida.gr/politiki/karagiannis-lynoyme-ekkremitita-dekaetion-fragma-enipea>